

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

V

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

contentas, quo ad omnes in illis expressos in Regnis Hispaniarum dūtaxat (monachis & fratribus mendicantibus, ceterisque, cuiuscunque ordinis, & instituti regularibus exceptis) tollimus, remouemus, & amouemus, eisdem, quæ Pii prædecessoris literas ad terminos iuris cōmunis, cui per præsentem non intēdimus derogare, perpetuo reducimus, ac restituimus, reductasque, & restitutas esse decernimus, & declaramus, non obstantibus præmissis, nec non ceteris constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsque contrarijs quibuscunque, volumus autem vt huiusmodi taurorum agitationes in eisdem Hispaniarum regnis festis diebus non fiant, & per eos ad quos spectat provideatur, ne inde alicuius mors, quod fieri poterit sequatur, clericos vero seculares beneficia ecclesiastica obtinentes, & in Sacris ordinibus, seu in ecclesiastica dignitate constitutos indictis Hispaniarum regnis existentes per præsentem monemus, & hortamur in domino, ne paterna hac nostra ex Sedis Apostolicæ benignitate abutantur sed memores muneris, & vocationis suæ eamque. vtriusque rationem habeant, vt nihil quod a propria dignitate & a sua, ceterorumque salute, alienum existimatur vlllo vnquam loco admisisse arguantur. Datum Romæ apud Diuum Petrum sub annulo Piscatoris die decimo tertio Ianuarij anno 1596. Pontificatus nostri anno quarto.

V E C T I G A L

PRÆTER Summistas sciendum est, qualiter illi, qui collectas, decimas, tales, præstantias, & alia onera Clericis, Prælati, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi absque simili Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita etiam a sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Non, qui per se, vel alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eisdem auxilium, contilium, vel fauorem præstare non verentur; cuiuscunque sint præminentia, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ capit. 18. vbi etiam capit. 5. sunt excommunicati, qui in terris suis noua pedagya, seu gabellas, præterquam in casibus sibi a iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis imponunt, vel augent, aut imponi, seu augeri prohibita exigunt.

Regula:
quod p-
sona ec-
clesiasti-
ca & eo-
rum bo-
na gau-
dēt im-
munita-
te.

ADDITIONO. Firmissima, & Generalis statuenda est Regula, quod Clerici, & qualibet personæ Ecclesiasticæ gaudent immunitate gabellarum, collectarum, & huiusmodi, eorumque bona a similibus oneribus, & exactioibus esse exempta, est etiam priuilegium eis a iure concessum, ita vt a laicis compelli non possint ad soluendas gabellas, victigalia, datia, & c. cap. non minus. ubi Abbas num. 3. & 17. & c. aduersus. de immunit Eccles. idem Abbas in cons. 13. par. 2. c. quamquam de cens. in 6. clem. presenti eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid. sess. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates & priuilegia Ecclesiarum, ac Ecclesiasticarum personarum innouantur, & confirmantur. Soto in 4. sent. dist. 25. q. 2. art. 2. Alfons. de Castro lib. 1. de

1. de lege pen. c. 12. late Medina in Cod de restit. quæst. 15. Nauarr. decisionem
 hanc amplificans in Man. capit. 17. num. 202. Quam amplia, & primo ut non so- 1. amp.
 lum sint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in sacris Ordinibus cõ-
 stituti, verum etiam Clerici prima tonsuræ, dummodo incedant in habitu, & tonsu-
 ra Clericali, & inseruiant in diuinis. Couarr. notab. cap. 31. practic. ar. quæst. sub nu.
 9 (prout de Clericis prima tonsuræ adest in hoc Regno) Capitulum incip. Item sta-
 tuimus quod Clerici, qui Clericaliter viuunt non cogantur communicare cum alijs
 in Collectis, & exactionibus alijs quibuscunque. nec pro bonis Ecclesiasticis, nec pro
 patrimonialibus eos legitime contingentibus, quo loco per Addentes declaratur,
 quid dicantur clericaliter viuere. Secundo amplia, ut Clerici Græci quamuis con- 2. amp.
 iugati gabellarum immunitate gaudeant, quia sunt vere, & quo ad omnia per-
 sona Ecclesiastica Doct. addentes ad præd. Regni capit. Clerici autem Latini con-
 iugati illas subire, & præstare tenentur gloss. celebris in cap. vnic. in ver. in cete-
 ris de cler. coniug. in 5. Bertacchin. in tract. de gabel. par. 7. num. 12. Guido Pape
 decis. 383. & est communis Doctorum opinio in cap. ex parte eod. tit. de qua testa-
 tur Couarr. loco præcit. Tertio amplia, ut etiam possint Clerici donare, & vendere 3. et 4.
 siue totum, siue id, quod eis superesset de immunitate taxata sicuti communis v-
 sus comprobatur. Quarto amplia ut nec teneantur Clerici soluere datia vini, car-
 nium, panis, & huiusmodi declarando, ut per Syluest. in verbo Immunitas 1. sub
 num. 22 quem refert. & sequitur Ludou. Lopez in instructor. conscient. par. 2. c. 40.
 q. 9. & Rodriq. in sum. par. 2. c. 75. concl. 14. Quinto amplia, ut absque gabella solu- 5. amp.
 tione vendere, seu vendicare possint bladum, vinum, oleum, & similia habita tã
 ex fundis & vineis patrimonialibus, quam beneficalibus non solum in pondere ma-
 gno, seu ad grossum, sed etiam ad miutas mensuras Bertacchin. in tract. de gabel.
 par. 7. col. 4. vers. An autem & Campan. in repet. extrauag. Clem. 7. cõtra Cler. nõ
 incedentes in hab. & tons. sub nu. 128. Rolland a Valle in cons. 71. nu. 9. lib. 4. quia
 cum talia sint ex rebus suis recollecta non dicuntur negotiari Panorm. in consil. 6.
 prope finem par. 1. Grauet. cons. 163. nu. 3. Roland. ibidem nu. 1. Tolet. in Sum. lib. 1. 6. amp.
 c. 38. vers. vndecima habetur & c. Extende ut id eis liceat non obstante prohibitio-
 ne de hoc publice facta Iguat. Lopez ad Diaz in pract. crimin. can. cap. 55. quem se-
 quitur Mattheus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de potest. secular. in
 Ecclesiast. regula 2. fallent. 22. Neque ex hoc inferetur posse Clericum tenere taber-
 nam, & vinu quod ex possessione sua, vel Ecclesia colligit, personaliter, & per seip-
 sum vendere. licet possit illam etiam in domibus Ecclesia tenere, & vinu per alium
 vendere Gem. & Fran. in c. vn. de vit. & honest. Cler. in 6. et alii quos cõgerit Lã-
 ber. de iure patron. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 26. nu. 4. Sexto & denique amplia, ut neque
 possint Clerici cogi ad hospitandum milites lib. 1. & ibi Bal. notab. 3. C. de Episc. &
 Cler. & in hoc Regno adest Capitulum incip. Item statuimus quod domos Præla-
 torum, & c. & quo ad monasteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dũ ad vberes. re-
 lata supra in verbo priuilegia Regularium fol. 505. & de exemptione Religiosorum
 quo ad tributa, & exactiones late loquitur Roder. tom. 2. q. regul. q. 65. quo loco etiã
 de fratribus Hierosolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus ter-
 ty Ordinis B. Francisci agit.

Eandem limita, & primo, ut hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem
 collectarum assumptes habitum Clericalem, sine vlla intentione clericandi argu-
 ex in l. qui sub prætextu. C. de sacros. Eccles. Secundo limita, ut neque illa gaudeat 2. limit.
 Clerici in rebus eis fraudulentè donatis a patre, fratre & c. Bart. in consil. 180. nu.
 3. lib. 1. Luc. de Pen. in l. ult. in fine. C. de annon. & tribut. lib. 10. Petrus Duen re-

- gula 100. num. 5. qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico, videndi sunt Speculat. in tit. de Cler. coniug. num. 17. lib. 4. & Syluestr. in verbo Excommunicatio. quaest. sub nu. 13. qua fraus praesertim detegitur, ubi Pater fecisset sibi fieri albaranum de illis detinendis nomine suo, & tunc tenetur integre restituere omnia damna illata vniuersitati cum sit facta donatio, secus si quis donaret filio animo transferendi dominium, & donatio non esset immoderata, & ultra virile, qua nis causa impulsua fuerit, ut non teneatur soluere collectas, cum enim in hoc casu sit vera donatio, excusatur filius Clericus a collectis, quia causa motiua, siue causa sine qua non vitiat actum, probatur hoc in simili de iure congrui, quod non habet locum quotiescunque sit donatio iuxta constitutionem Regni sancimus, qua donatio sufficit, quod sit vera, licet causa impulsua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu seu iure congrui, quia est cautela a lege concessa. Tertio limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis essent data seu concessa pro titulo sacrorum Ordinum loco beneficii iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat seß. 21. de ref. quia censetur Ecclesia sicut Felin. in c. Ecclesia S. Mariae nu. 10. de constitut. Decius in c. Episcopus num. 20. de praeben. Nau. in conf. 5. sub nu. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quod ad ipsos Clericos transferit res aliquo onere affecta, eo, quod haberet annexam annuam praestationem tributis, seu census quis soluebatur antequam illius rei possessio ad eos perueniret Imperatores ff. de publican. & vectigal. c. tributum 23. q. 8. & arg. tex. in c. ex literis de pignor. cum concord. idque intellige dummodo illud onus esset ordinarium perpetuum, & inuariabile, secus si esset extraordinarium, temporale, & incertum ex allegatis per Campan. loco superius cit. nu. 101. & seq. veluti in collecta, qua secundum varietatem negotiorum imminentium, & prout necessitas exposcit interdum in maiori, & interdum minori quantitate imponitur, quia tale onus cum non sit perpetuum, neque certum non dicitur durare postquam res peruenit ad personam priuilegiatam Panorm. & Imola in c. fin. nu. 12. de vita, & honest. Cleric. Syluestr. in verbo Immunitas primo sub nu. 19. optime Adde res ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. ubi supra nu. 104. in fine, & sub nu. 109. Quinto limita, ut teneantur Clerici soluere onera, & gabellas (et non expectato assensu Apostolico) quando soluerentur pro communi damno, seu periculo euitando, iuxta casum positum per Panor. in c. non minus, sub nu. 20. de immun. Eccles. Bertachinus in praed. tract. par. 7. col. 5. vers. Sed limita verum, & c. Syluestr. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. sub nu. 113. Roderiq. in Sum. par. 2. capi 73. conclus. 13. & per Anast. Germonium lib. 3. de Sacr. Immuni. c. 17. nu. 28. Sexto limita nisi S. Pontifex, immunitates Clericis debitas in aliquem locum priu translisset, eique applicasset.
- Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiae dilucidationem, tria animadvertenda proponimus. Primum est, quod Clericus non est iudicandus negotiator, seu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem, sed qui plures negotiationes fecisset ex gloss. & ibi Bar. in l. 1. §. licet in verbo omnes, ff. de tribut. act. Panor. & Ripa. in c. 1. de iudic. dicentes in hoc considerandam esse vulgi opinionem, Ancharan. Gem. & Franc. cap. vnic. de vit. & honest. Cler. in 6. Philip. Prob. in cap. vni. num. 1. de Cler. coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap. 55.
- Secundo animadvertimus, quod in proposito nostro sub prohibitione sacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum, nempe constituti in ordine sacro, & Clerici beneficiati, ceteri vero in minoribus
3. limit. sine qua non vitiat actum, probatur hoc in simili de iure congrui, quod non habet locum quotiescunque sit donatio iuxta constitutionem Regni sancimus, qua donatio sufficit, quod sit vera, licet causa impulsua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu seu iure congrui, quia est cautela a lege concessa. Tertio limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis essent data seu concessa pro titulo sacrorum Ordinum loco beneficii iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat seß. 21. de ref. quia censetur Ecclesia sicut Felin. in c. Ecclesia S. Mariae nu. 10. de constitut. Decius in c. Episcopus num. 20. de praeben. Nau. in conf. 5. sub nu. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quod ad ipsos Clericos transferit res aliquo onere affecta, eo, quod haberet annexam annuam praestationem tributis, seu census quis soluebatur antequam illius rei possessio ad eos perueniret Imperatores ff. de publican. & vectigal. c. tributum 23. q. 8. & arg. tex. in c. ex literis de pignor. cum concord. idque intellige dummodo illud onus esset ordinarium perpetuum, & inuariabile, secus si esset extraordinarium, temporale, & incertum ex allegatis per Campan. loco superius cit. nu. 101. & seq. veluti in collecta, qua secundum varietatem negotiorum imminentium, & prout necessitas exposcit interdum in maiori, & interdum minori quantitate imponitur, quia tale onus cum non sit perpetuum, neque certum non dicitur durare postquam res peruenit ad personam priuilegiatam Panorm. & Imola in c. fin. nu. 12. de vita, & honest. Cleric. Syluestr. in verbo Immunitas primo sub nu. 19. optime Adde res ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. ubi supra nu. 104. in fine, & sub nu. 109. Quinto limita, ut teneantur Clerici soluere onera, & gabellas (et non expectato assensu Apostolico) quando soluerentur pro communi damno, seu periculo euitando, iuxta casum positum per Panor. in c. non minus, sub nu. 20. de immun. Eccles. Bertachinus in praed. tract. par. 7. col. 5. vers. Sed limita verum, & c. Syluestr. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. sub nu. 113. Roderiq. in Sum. par. 2. capi 73. conclus. 13. & per Anast. Germonium lib. 3. de Sacr. Immuni. c. 17. nu. 28. Sexto limita nisi S. Pontifex, immunitates Clericis debitas in aliquem locum priu translisset, eique applicasset.
- 63.
- Sexta et Septima limitatio. Quibus Clericis sit interdicta negotiatio

minoribus ordinibus constituti, vel primo transa, quo ad habentur ut laici, ut non sit eius interdicta negotiatio Panor in cap 1. num. 12 ne Cler. vel monach. sacul. negot. se immisc. Navar. in conf. 3. num. 2. de success. ab intest. in antiq. & conf. 5. non. Ignat. Lopez ubi supra. Rodrig. in Sum. par. 2. cap 1. conclus. 1. cuius rationem affert. Redoan. in tract. de spolijs Eccles. quast. 2. num. 61. quia possunt impune seculariter vivere, & ad saculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & si non verbo, saltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Tertio, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera dividimus, quorum alterum est, quando emitur res aliqua, & in sua forma integra, qua empti est, luciendo reuenditur, & hac propriissime dicitur negotiatio. Alterum est, quando emitur res, seu rudis materia, ut inde sit occasio operandi, & mutata forma vendatur carius, & tunc potius dicitur artificium seu industria, quam proprie negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa uel dicta forma adhuc integra, & intacta, sed ex artificio, quo mediante, secundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa est redacta. Feder. de Senis in conf. 207. num. 2. Panor. in c. fin. num. 10 de vi & honest. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in cap. quamquam de cens. in 6. Imola, & Vitalin. in Clem. presenti eod. tit. Syluest. in verbo Excommunicatio nono. sub quast. 21. Capyc. in iure feud. fol. 116 in princ. Redoan. in prad. q. 2. num. 36 & infra. & Molina de contract. disp. positione 339. num. 3. Quibus sic pralibatis verissima est propositio, quod cum negotiatio mera lucratiua, strictissimo modo sumpta, qua ad primum genus perinet, sit Clericis prohibita, prout Canones 88. dist. per legenti manifestum apparebit, cuiusque exercitium ipsi sub poena anathematis interdicitur iux. tex. in cap. secundum instituta. ne Cler. vel Monac. huiusque prohibitionis ratio est indecentia maxima ratione persona; & dignitatis Ecclesiastica, ideoque cum de peccato suo, ac facto indecenti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis sit fauendum in eo in quo iura violant, ut per Cardinal. Zabar. in conf. 12. num. 3. huiusmodi Clerici negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas soluere. cap. fin. de vita, & honest. Cler. d. cap. quamquam, & d. Clem. presenti. de cens. a contrario sensu, Duen. in d. reg. 100 num. 11. Quam amplo & primo, ut in conscientia ad d. gabellas soluendas statim sint astricti, antequam ter sint admoniti abstinere a talibus commercijs. Gemin. & Franc. in d. cap. quamquam Campan loco superius cit. sub nu. 111. optime Molina de contract. disp. 34 nu. 4. & seq. cui opinio ni etiam adhaesit communis praeceptor admodu. Reuer. P. Marini Andria, quicquid in contrarium dicat Lud. Lopez, in instructor conscient. par. 2. c. 41. cuius doctrinam sectatur etiam Rodrig. in Sum. p. 2. c. 75. concl. 9. in fine, moti per tex. in d. c. si. cuius intellectum ad defensionem huius ampliacionis recte indicant praalleg. Doctores, quae ipsi non satis animaduertunt. Secundo amplia etiam si per manus alienas d. negotiatione exerceant, tum quia & in ea interuenire videtur aliquid scditatis, & indecentie ratione status Clericalis, ut inquit Molina, tum quia maximam bonorum temporalium cupiditatem praeseferat, ut ait Ignat. Lopez, in prad. c. 55. fallit, si adesset circumstantia paupertatis suae sine familia, quae eum excusaret, quae quando est vera mutat naturam rei, & operatur, ut licite illa per alios fieri possit. Medina in Cod. de re. sit. q. 30. imo etiam per seipsum quando non fit ad locupletandam, sed ad propriam, seu suorum inopiam subleuandam ex Imola in c. si sub nu. 13. de vita, & honest. Clericor. & Navar. in Man. c. 25. sub num. 110. & in conf. 3. num. 3. de success. ab intest. in antiq. & conf. 5. in nou. Item principalis propositio limitationem recipit, ut per ipsum Clericum emerentur res aliqua ad propriam sustentationem, vel suae familiae pro victu.

Negotia quae dicitur & quando dicitur & Idem Panor conf. 6. sub n. 2 p. 1.

Quando clerici teneantur re gabellae.

totius

totius anni, & præter propositum de eis superessent, vt tunc illa res superflua possint licite vendi iusto pretio tunc currenti licet maiori, quam emerit absque periculo negotiationis, quia illa venditio est per accidens, & id quod sit per accidens, nõ est in consideratione D. Thom. 22. quæst. 77. art. 4. Nauar. in præd. c. 25. sub eodem num. 1. erit que immunis a gabella solutione, quod in practica esse notatu dignum asserit Ignat. Lopez loco præcit. idque extende, vt in præfato casu, quando scilicet emerit necessaria ad proprium suorumque vsum absque animo reuendendi, accrescente postea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipse Clericus, atrahatur (intelligens se deinde vilius emere posse res similes) liceat ei illa vendere, charius, quam timuerit, & lucrari sine vlla tributi obligatione ex com. omnium sententia, de qua testatur Molina loco prox. cit. nu. 1. eoque maxime si dicta venditio fieret propter occurrentem necessitatem articulum, attenditur enim prima destinatio, prout etiam in alijs similibus concludit Roderic. tom. 3. quæst. regul. q. 75. art. 8. sub 3. conclus.

Difficultas versatur in his, quæ de secundo genere emptionis, & venditionis sunt videlicet, quando Clericus emeret lanam, vt per ministros, seu operarios sua impensa conductos, illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quasi faciendi causa, aliaque similia exempla ad hoc secundum genus spectantia, quæ recenset Molina ibid. numer. 6. & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiusmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. q. 74. art. 8. conclus. 2. quod, & ante ipsos pronunciauit Bonif. de Vital. in præd. Clem. præsent. nu. 59 & seq. scilicet, vt non sit facienda differentia inter primum, & secundum genus quando id Clericus faceret causa lucri, & cupiditatis, secus, verosi illud lucrum ordinatum esset ad finem prouidendi suis necessitatibus, & sic vt in primo casu debeatur gabella, in secundo vero non, idque, vt prædixi, intellige quando per manus personarum mercenariarum, faceret, vt in simili habetur per Ancharan. in d. cap. quanquam. num. 5. quem sequitur Syluest. in ver. Excom. 9. sub num. 4. & Nauar. in Man. c. 27. sub num. 128. quia tunc nulla versatur industria Clerici, alias secus, & ideo excipitur ab hac conclusione negotiatio improprissima, veluti quoties Clericus aliquam rem emendo, & postea sua opera, & industria mutata vendendo vellet aliquo artificio vti, vt aliqua lucretur præsertim ad necessaria vita comparanda, iuxta textum in can. clericus ab instanti 21. quæstio. 1. glos. in Sum. 14. q. 7. in fine, Albert. Trotius lib. 2. de vero, & perfecto Clerico c. 52. nu. 5. tuncque ei licitum erit duobus concurrentibus scilicet, modo ea de causa non se subtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenentur. c. Clericus 91. dist. Syluest. in verbo Clericus 2. nu. 2. & dummodo artificium inhonestum seu illicitum nõ reddatur ratione rerum, quas conficeret, vt si essent chartæ lusorie, taxilli, arma bellica, & similia, vel si esset artificium sordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare, & huiusmodi.

An exa-
stor te-
neatur
stare di-
cto cleri-
ci.

Et quia posset oriri controuersia inter publicanum, & Clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an scilicet deferantur causa negotiandi, vel ne, & an sint sue, vel alterius, quid igitur erit in casu isto agendum. Respondeo ex mente glossæ notæ in d. Cle. præsent. in ver. non negotiandi, & ibi Doctores, quod cum graue esset semper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabella exactor stare nedum ipsius Clerici iuramento sed, & suorum nunciorum, nisi de contrario fides haberetur in promptu, vel personarum qualitas dissuaderet iuramentum, vt quia male conditionis essent, seu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conf. 71. num.

num. 34. quam glossam sequitur etiam *Campa* vbi supra. sub num. 10. & communi-
ter receptam fatetur *Nauar.* in cons. 1. nu. 4. de immunit. *Eccles.* in antiqu. & cons.
5. in nou.

Quæritur an inter negotiationes Clericis prohibitas computetur aliena prædia
conducere. Respondeo affirmatiue quoties propter cupiditatem, & lucri causa, vel
vt per operarios illa colerent. id ab eis ageretur c. 1. & 3. 21. q. 3. & proinde ex ven-
ditione fructuum inde collectorum gabellam soluere tenerentur. *Molina* in præalleg. disp. 342
sub nu. 7. Limitatur duobus modis, & primo quâdo conductori succederent, quia
tunc licite in illa conductione permanere vsque ad præfinitum locationis tempus pos-
sent glo. & *Panor.* in c. 1. ne Cler. vel monach. firmat *Syluest.* in verbo Clericus 3. sub
nu. 2. & *Redoan.* in præf. q. 2. num. 12. Secundo limitatur in statu necessitate. eo quod
propria eis, suisque non sufficerent, aliterque commode viuere nequirent, tunc enim
id eis permittitur, vt ipsimet excolant soluendo certam fructuum, seu pecunia por-
tionem glos in can. peruenit. in verb. conductiones. 86. dist. & in c. dilecti in ver. con-
duxistis de decim. & de mente omnium Doctorum.

Similiter ad illicitam negotiationis genus, pertineret. quâdo Clericus emeret equos,
boves, iuuenecos, oues & c. & agros alienos conduceret, vt in illis seminet ad ani-
malia pascenda, & postea vendenda, vel si emeret vt illa ad incrementum trade-
ret. secus vbi animalia empta in proprio territorio nutritur, vt postea illarum fœ-
tus, & fructus, vel cum creuerint, vel suo labore, & industria meliorata charius
vendat. Item non esset negotiationis genus si proprium iumentum, quod sibi inser-
uit alijs locaret secus autem si iumenta emeret solum, vt ea locet *Molin.* loco præal-
legato sub nu. 14.

Et quoniam supra in verbo Spolia Clericorum ostensum ex varijs Summorum
Pontificum Constitutionibus constare, quod bona, quæ a Clericis ex illicita negotia-
tione acquiruntur, sub nomine spoliiorum veniunt, non immerito dubitare con-
tingit, An succedentes Clericis in prædictis bonis siue ex testamento, siue ab inte-
stato tuta conscientia ea retinere valeant, illarumque titulum acquirant. Re-
spondeo quod hanc questionem decidunt *Nauar.* in cons. 10. de testam. in antiqu. &
cons. 3. in nouis. *Molina* de iustitia dis. 147. sub concl. 5. & *Rodriq.* in Sum. par. 2. c.
1. concl. 4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiusmodi Clericis incidant in cen-
suram reseruatam in Bulla Cænæ Domini supra relata, requiritur illarum imposi-
tio expresse facta quo ad Clericos, & personas Ecclesiasticas ita recentiores illam
exponentes ex ea communiter annotat *Gregor Sazr.* in Thesaur. cas. cons. c. 22. nu.
10. *Barthol. Vgolin.* in tract. de censuris Ro. Pont. reseru. par. 2. post §. 5. nu. 8 & 9.
vbi vero in impositione gabellarum nulla facta esset mentio Clericorum, & exacto-
res indistincte exigent tam a laicis, quam a Clericis tunc tantum incideret in ex-
communicationem contentam in c. quamquam de cens. in 6. quæ cū vt per Doctores
ibi, & per *Caiet.* in Sum. in verbo Excommunicatio cap. 36. & *Nauar.* in Man. c.
27. num. 62. in fine, & in cons. 6. nu. 8. de censib. in nou. habetur, Summo Põtificali nõ
sit reseruata. poterit ab ea Episcopus premia, satisfactione absoluere c. nuper. de sent.
excomm. Interest etiam inter primum, & secundum casum, siquidem in primo re-
cipientes gabellas a Clericis, & si sua sponte persoluentibus, adhuc in censuram in-
currerent prout ex lectura eiusdem Bullæ clarissime patet, in secundo vero casu secus est,
Syluest. in verbo Excom. 9. nu. 48. in fine. & est cõmunis opinio teste *Nauar.* in Mā.
c. 26. sub nu. 228. in quo aduerte quatenus in hac Bulla fit extensio, etiam ad accipiē-
tes sponte oblata, quod tunc diceretur Clericis sponte soluere, quando nulla præce-
dente.

dente petitione, & coactione illas solueret non autem si soluere rogatus soluere tanquam debitum esto vis non adhibeatur vt docet Caietan. loco prox. cit. quem sequitur Nauar. in d. cap. 27 sub nu. 61. dicuntur sponte dari, non quia ex absoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non sit prohibitum sed quia sine aliqua speciali vi, & coactione prater exactionum impositionem dantur, adeo quod hęc sit sufficiens vis, & coactio ita vt si hoc titulo dentur, quocumque modo accipiantur hęc censura incurrat, ita nouissime explicat Suarez de censuris in communi disput. 21. de censuris S. Pontifici reseruatis in bulla Cœna Domini sect. 2. censura 18. & ideo si Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicam in terrorentur propter honorum arrestationem non valens alio modo se iuuare aliquid eis vltro offerre, & prestare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non sponte soluere.

Contra
riū am
pliatio
nes af
seuera
re vi
detur
Sua
rez lo
co præ
cit. &
disp.
23. se
ct. 4.
pag.
452.

Item ex eiusdem Bullæ verbis colligunt præfati Doctores in illius censuram incurere non solum imponentes, exigentes gabellam, & similia onera super bonis, quæ Clerici ab Ecclesiis seu beneficij habent, verum etiam super bonis patrimonialibus proprijs ipsorum. Tolet in Sum lib. 1. c. 29. Sayr. in eod. c. 22 num. 9. Vgol. in præd. c. 18. §. 3. num. 1.

Item huius Bullæ censura vendicat sibi locum, nedum quando prædicta onera directe ipsis Clericis, & eorum bonis, sed etiam si alijs, quorum damna ad ipsos redirent, imponerentur, veluti si fieret statutum, quod Coloni clericorum, vel eorum consanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum statutum Clericos per indirectum, seu obliquum afficeret, & gauaret arg. tex. in c. quanto de priuileg. & c. in de immunit. Eccles. in 6. & ita Vgol. exemplificat in eod. c. 18 super vers. dire etc., vel indirecte, & c. alia exempla vide per Purpurat. cons. 594. vol. 2. Rim. cons. 489 & 499. vol. 3. Menochi. de Arbi. iud. centu. 6. casu. 562. nu. 46. & 54.

Item ab huius Bullæ censura excusantur ministri, seu famuli conductorum, & renditorum ipsarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco designato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a Clericis exigerent arg. tex. in c. 2. de constit. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgol. in eod. c. super. vers. diuersis etiam & c. num. 4. in fine.

Item Bulla hęc non procedit, quando esset facienda contributio pro aliquo extra ordinario, quod immediate spectaret etiam ad bona ipsorum Clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti si ageretur de reficienda via penitus destructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipsorum Clericorum propter quod eis ad suas possessiones difficilis esset accessus, nec per illa eorum plaustra duci possent, & alibi similia in quibus ipsorum utilitas principaliter verteretur, vt tunc teneantur ad expensas contribuere, ex dictis per Panor. in cap. non minus sub nu. 16. Item dico & c. de immunit. Eccles. & Syluest. in verbo Immunitas sub nu. 19. vers. Sunt tamen aliqua onera & c. ac per Campan. in suprad. repet. sub nu. 118. & Nauar. in Man. c. 27. sub nu. 15. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgol. in eod. c. 18. §. 3. in fine.

Clausulam vero Bullæ Cœna Domini supra narratam nouissime post Nauar. in Man. c. 27. nu. 41. & in cons. 6. ac duobus sequen. de censibus in non declarant Tolet. in Sum lib. 1. cap. 21. Gregor. Sayr. in thesauro cas. cons. lib. 3. cap. 9. laic. Bartholom. Vgol. præd. tract. de censuris S. Pontifici reseru. c. 9. Franc. Suarez loco præcit. censura. 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM est, quod post Conc. Trid. sess. 7. de refor. c. 7. & sess. 25. c. 16. ad declarationem portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitatum, emanauit constitutio fel. rec. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. fol. 999. in Bull. incip.

Ad exequendū pastoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica hac nostra perpetuo valitura cōstitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus quemadmodum etiam de ipsius Concilij mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos assignatione portionis ipsis Vicarijs perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum prælatorum arbitrio facienda ita se continere, & arbitrari debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentioibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur nisi Vicarijs temporarijs solitum fuisset plus assignari, sine in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque, numerata, fundo seu alia re stabili portio huiusmodi constituatur, cuiuscunque valoris parochialis ecclesia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituū, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum centum, & scutorum quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsā assignandæ quo ad excessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ, & auctæ respectiue censeantur, nisi tamen valor annuus ipsius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor sit quinquaginta scutis, quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere summam annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat, quod omnes fructus eius dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum esset, eos, qui commodis priuantur, eadem onera, quæ prius sustinebāt debere sufferre, volumus, & statuimus, quod ecclesie, monasteria, collegia, beneficia, & pia loca huiusmodi in quorum parochialibus ecclesijs vnitis continget Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipsis Vicarijs perpetuis assignatorum, ad solutionem quindenniorum, quam nobis, & Cameræ Apostolicæ soluunt, vltius non teneantur, sed eis deductio fiat ad ratam centorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen, quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apostolica nouam prouisionem suæ deputationis, & solvere annuam pro portione fructuum, reddituum, & proventuum centorum sibi assignata, & expedire literas Apostolicas, nec alias ad possessionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & seruitium earundem parochialium admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis Apostolicis nouæ prouisionis, vt præfertur, alioquin integrum quindennium solui debere, nec Vicarij prædicti antea tuto cōscientia fructus percipere possint. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum ecclesijs vnitis ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et si dictæ parochiales vnitæ erunt monasteriis regularium mendicantium, possint a superioribus dictorum monasteriorum nominari ex ipsis mendicantibus, quos si ordinarii præuio examine per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis.

neis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amouibiles, deputare. Idemque etiam seruetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, seruata forma praedicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis monachis. Sicque per quoscunque, &c. Non tribus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans praefatam Pii V. Constitutionem reuocata fuisse per constitutionem bonae memoriae Gregorij XIII. incipit. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 2208. in Bullar. quam habes supra in verbo privilegia Regularium fol. 410. Nam ultra quod dicta Gregorij constitutio duntaxat procedit quoad Vicarios parochialium vnitatum monasterijs; postea idem Gregorius XIII. ore reualidauit eandem Pij V. constitutionem, dummodo cum fratre, seu religioso Vicario ad nutum amouibili per monasterium pro subeunda animarum cura assignando, vnus duntaxat alius religiosus extra claustrum manserit, & non plures, prout Sacra Concilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d. c. 7. sessione 7. de reformat. adeo quod memorata Pii Quinti constitutio est hodie seruanda, de quibus omnibus testimonium perhibet insignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus in comment. ad regulam 8. Cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79. Romae impress.

De perpetuis vicariis habetur in clem. 1. de iure patro. in c. extirpande §. qui vero. c. auaritie, & c. de monachis de praben. & eod. tit. in 6. & extrauag. 10. 22. de praben. & ibi glo. in verbo Vicarios. c. ad haec de offi. vica. clem. vnica. eo. tit. c. 1. de cappel. mona. in antiquis, & in 6. ac extat Petri Rebuffi tractatus congreg. potestatis beneficiorum Vicarijs.

V S V R A.

PRÆTER Summissas sciendum est, qualiter de vsura circa cambia extat Pii 5. constitutio Romae publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in Bullar. incipit in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quae sicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, sed ad alia loca cambia celebrare simulant, ad quae loca ii, qui pecuniam recipiunt, literas quidem suas cambii tradunt, sed non mittuntur, vt transacto tempore vnde processerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiusmodi literis traditis pecunia ibi denique cum interesse repositur, vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vsque a principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quisquam est, qui in nundinis, aut locis supradictis huiusmodi literis receptis solutio pecuniae faciat. Cui malo simile etiam illud est, cum pecunia, siue depositi, siue alio nomine ficti cambii traduntur, vt postea eodem in loco, vel alibi cum lucro restituantur. Sed, & in ipsis cambiis quae realia appellantur, interdum (vt ad nos perferretur) campsores praestitutum solutionis terminum lucro ex tacita, vel expressa conuentione recepto, seu etiam tantummodo promisso, differunt. Quae omnia in nos vsuraria esse declaramus, & ne fiat districtus prohibemus. Porro ad tollendas quoque in cambiis, quantum cum Deo possumus, occasiones peccandi, fraudesque foeneratorum, statuimus, ne deinceps quisquam audeat siue a principio, siue alias certum, & determinatum interesse, etiam in casu non solutionis pacisci, neque

que realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illa celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vsu exercere abusu illo profus reiecto, cambia pro secundis, & deinceps nundinis siue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum in quibus solutio destinatur, nedum longiores praefiguntur, quam loca destinatae solutionis desiderant, feneratori detur occasio. Quicumque contra hanc nostram constitutionem commiserit, penis a sacris Canonibus contra vsurarios inflictis, se nouerit subiacere. Eos vero, qui conspirationes fecerint, vel congestam vniue pecuniam ita ad se rederint, vt quasi monopolium pecuniae facere videantur penis, quae a iure contra exercentes monopolia, constitutae sunt, teneri sancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. sub nu. 299. in fine, & in commentario de vsuris.

Decreto Serenissimi Domini Veneti prauio correxit, & qua de nouo adiuncta. facerunt suis locis inseruit M. Matthias Coldiz, finem aspirante Deo faciens in Vigilia Inventionis S. Crucis. Anno CHRISTI nati M. DC. XVIII.

F I N I S.

